

lyok közbe nem jönnek, a köztisztasági telep megkezdheti működését. Ugyanis a mérnökség szerint jelenleg semmi akadálya sincs annak, hogy az építkezés már a jövő hónap második felében megkezdődjék. Pusztán a tanácstól függ, hogy mikorra állapítja meg az árlejtés kiírását.

A köztisztasági telep végleges költségvetését s ezzel kapcsolatban a mérnökség javaslatát a tanács minden valószínűség szerint hétfői ülésén tárgyalja. Ezen az ülésen Tóth Mihály főmérnök a költségvetés bemutatásával egyidejűleg arra is javaslatot fog tenni, hogy a tanács az építési költségek fedezésére sürgősen szerezzen kölcsönt annál is inkább, mert a munkaviszonyok ma fölötté kedvezőek. Minél előbb kezdik a telep építését, annál olcsóbbra fog kerülni a városnak.

Szmollény Nándor a bíróság előtt.

— A Vendéglősbank dolgai. —

(Saját tudósítónktól.) Megírtuk annak idején azt a kinos affért, amely az Országos Vendéglős Bank fölszámoló közgyűlésén Szakács József dr., a bank volt ügyésze és Szmollény Nándor, a bank elnöke között lejátszódott. 1913. május 13-án tartotta a Vendéglős Bank ezt a közgyűlést, amelynek során Szakács József dr. több részvényes megbízásából fölszólalt és erősen megtámadta az igazgatóságot azért, mert a mérleg ismertetése előtt akarja rábírní a közgyűlést a fölszámolás kimondására. Szakács dr. fölszólalására az elnöklő Szmollény válaszolt. Válaszában áttért a személyeskedés terére és azzal vádolta meg Szakácsot, hogy ő az oka a bank bukásának, mert a bank 1911. évi mérlegét, amely hamis adatot tartalmaz, ő készítette s ha ez a mérleg nem készült volna

na így, akkor a bankot Temesvárról anyagi áldozatok árán át sem hozták volna Szegedre.

Szakács József dr. ezért a kiállításért bünvádi följelentést tett Szmollény Nándor ellen. A följelentést annak idején szintén ismertettük. A rágalmozási ügy ma került tárgyalásra a szegedi járásbíró előtt, több, mint két óráig tartott a tárgyalás, amelyen heves jelenetek játszódtak le. Szmollény a védelmére előadta a bank egész történetét és konkluzióul azt állapította meg, hogy Szakács József az oka annak, hogy a bank nem birt egzisztálni. Erre aztán Szakács József válaszolt hosszasan és megcáfolni igyekezett Szmollénynak minden állítását, kijelentvén, hogy ha a bank bukásáért valakit okolni lehet, akkor ez a valaki csak Szmollény elnök.

Délelőtt féltízkor nyitotta meg Gömör Andor járásbíró a tárgyalást. A tárgyaláson megjelent Szakács József dr. ügyvéd, mint sértett, Szmollény Nándor vádlott és Rósa Pál dr., Szmollény védője. Gömör bíró ismertette a följelentést, amely rágalmozással vádolja meg Szmollény Nándort, az Országos Vendéglős Bank elnökét amiatt, hogy a bank 1913. május 13-án tartott közgyűlésén azt mondotta Szakács doktornak, hogy az 1911-iki mérleget, amely hamis adatokat tartalmaz, ő készítette.

A vád ismertetése után Szmollény Nándor előadta védelmét. Védelmére először is azt hozta föl, hogy ő az inkriminált kifejezéseket nem is mondta Szakácsnak. Azután kiterjeszkedett részletesen a bank ügyeire. Szerinte annak, hogy a Vendéglős Bank válásába és fölszámolásba jutott, egyedül és kizárólag Szakács József dr. ügyvéd az oka. Szakács ugyanis, aki a bank ügyésze volt, megtagadta a bank igazgatóságának a nála lévő peres ügyek tekintetében az adósok bonításáról való informálását.

Erre a védekezésre Szakács József kijelentette, hogy egyáltalában nem volt kötelessége és hivatása az adósok bonítását nyilvántartani, annál kevésbé kellett tehát neki erről jelentést tenni az igazgatóságnak. Az adósok hitelképességének mérlegelése egyedül az ügyleteket megkötő igazgatóságnak a kötelessége. És amennyiben az igazgatóság hitelképtelen egyéneknek hitelezett és ebből a részvénytársaságra veszteség háramlott, erre vonatkozólag csakis Szmollény, mint vádlott mondhatja, hogy ennek a bank ügyésze az oka.

Szakács ezután elmondta, hogy ő szerinte a bank válságának egyik legfőbb oka az volt, hogy midőn Szmollény Nándort 1912. február 26-án tartott közgyűlésen az igazgatóságba beválasztották, már a legközelebbi igazgatósági ülésen 120 korona havi fizetést szavaztatott meg magának, noha tudta, hogy a részvénytársaság veszteséggel dolgozik és ezt az újabb rezsit nem bírja ki. Más részvénytársaságoknál is kap ugyan az elnök tiszteletdíjat, hogy fáradozásait és agitálását honorálják, de csakis a tiszta jövedelemből százalékot, nem pedig fix összeget, különösen akkor, ha a bank veszteséggel dolgozik.

Ezután a bíró elrendelte a bizonyítási eljárást. Szakács József dr. két tanut hozott magával: Tápai József dr. és Márta Gyula részvényeseket, akik azt vallották, hogy hallották, amint a közgyűlésen az elnöklő Szmollény Szakácsnak az inkriminált kifejezéseket mondotta.

Szmollény a tanukihallgatások után annak bizonyítására, hogy a rágalmozó kifejezéseket nem mondotta, Dávid Sándor, Lindenfeld Zsigmond, Privári Pál, Mateika József, Weisz Fülöp, Wolf Jakab és Rósa Pál dr. tanukénti kihallgatását kérte. A bíróság ennek a kérelemnek helyt adott. Rósa Pál dr. kihallgatását azonban mellőzi, mivel védő. A bizonyítás kiegészítése végett a tárgyalást ezután Gömör bíró június 30-ára halasztotta.

olyan nincs, hogy ha a muzsikás előre meg nem mondja, hogy ő ezt meg ezt az eseményt vagy gondolatmenetet akarja muzsikájával ábrázolni: nyole tökéletes muzsikás, a ki együtt hallgatja, mind a nyole ugyanazt érte se belőle, s ha szavakkal próbálja megközelítően elmondani, ugyanazon szavakkal mondja s általában hogy többet értesen s határozottan meg belőle, mint egy pár érzésseli általánosságot, mint amínó a vigság, a szomorúság, a skurilisság. Ha pedig megmondja, s egy darab telenyomatott papirost nyom a markodba, akkor nem a zene mondja el, a mit mondani akart, hanem a papiros. Kivéve azt a kedves zenei viccet, mikor a kisbőgőn az emésztés körébe vágó hangokat utánoznak, nincs muzsika, a melyről pontosan meg lehetne mondani, ha a muzsikás maga meg nem mondta előre, hogy a tavasz ébredését, vagy a hajnal ébredését, vagy a lányka szerelmének ébredését akarja-e képezni. S ez trmészetes, mert a zene érzést kelt, az érzések pedig nem ugyanazon mód s ugyanazon kategóriák szerint, s általában nem is annyira differenciáltak, mint az értelembeli fogalmak —, s egyfelől a tavasznak, a hajnalnak s a lányka szerelmének ébredése körülbelül ugyanazon érzéseket kelti bennünk, más

felől tízmilliárdféleképp lehet zenei hangokat úgy kombinálnom, hogy körülbelül ugyanolyan érzést keltsenek bennem, mint a tavasz, a hajnal s a lányka szerelmének ébredése. A zenészeknek kellene végre olyan bátraknak lenniök, hogy azt mondják: *L'art pour l'art*. A zenész nem novellista. Nincs köze egyebhez, mint hangokhoz; és nem is mond egyebet, mint hangokat; ezeket rakja egymás mellé, viszonyítja egymáshoz, oldja fel egymásba, s ez éppen elég egy életre, egy embernek s egy művészi mesterségnek. Novellát írjanak a novellisták, s eszméikkel ám vesződjének a filozófusok.

3.

Egy fiatal költővel voltam együtt. Megvallom, ez a költő magam voltam, mikor még fiatal voltam és költő voltam. Pitymallott, a telherkoesik robajával velerezzgett ágyam, s én így szóltam magamhoz:

— Érzést és gondolatot egymástól elkülönböztetni nem lehet. Az értelmi hatás is érzéklet s az érzéklet s értelmi. Nincs szín, nincs hang, nincs érzéki hatás, a mi mellett ne gondolnánk semmit, s nincs gondolat és történet, a mi mellett ne éreznénk. Ime az a vers, mely most bennem forr, susterog, ka-

varog, feszül és bizonytalanokodik. Egyelőre nem is tudom, mi lesz belőle, egyelőre csak fűlembé zsong, lehunyt szemem előtt szivárványlik, s hideglelősen vet ide-oda az ágyon. Egy-egy szó vállik ki e gomolygásból, s nem tudom kimérni: csengésével vagy értelmével képezi-e azt a hangulatomat, azt az érzésem, azt a mondhatnékomat, a mely kiváltotta. Ha meglesz a vers és jó lesz: rimnek, ritmusnak, szavak színének és rendjének legáltalább is annyi része lesz hatásában, mint értelembeli tartalmának. S ez nemcsak versnél van így s nemcsak lírában, de így van még olyan tökéletes matematikában is, mint a Flaubert regényei. Ő is egy szóval mondhatná-e oly sokat, s mondhatná-e pontosan azt a mit akar, ha minden szó kimérhetetlenül többet nem mondana, mint a mennyit mond, s ha egyáltalában szónak, hangnak, színnek vagy művészi mesterségnek határát volnának, s ha egyáltalában volnának a világ-egyetemben határok, osztályok és külömbségek egyebek, mint a miket mi kívülről, mesterségesen viszünk beléje, durva kényelmetességből? Ha akarom: a kő beszél; ha akarom, a szó hallgat. A művészetnek csak egy törvénye van: csinálj, a mit akarsz, ha meg tudod csinálni.

VIGSZINPAD KABARET

Horváth Mihály-u. 8. Telefon 11—48.
Június hó 1-én, (vasárnap)

nagy megnyitó előadás.

Fényes attrakciók. Kitűnő szolószámok, kacagtató bohózatok.

FERENCZI KÁROLY

az ország legjobb kabaréművésze.

Tabarin. Les 3 Armenis

francia exentrique.

MAC SOVERIENG

diabló-művész.

SZIKLAI JENŐ művezető-igazgató vezetésével óriási művészgárda: Geiger Irma, Sisters Corelly, Dóri Ella, Rajnai Mici, Radó Sándor, Armin Rachme, Sziklai Benő, Sárvári Nusi, Tubai Anka és még számos neves kabaréművész.

o-o

Két kacagtató bohózat. Előadás után Tabarin. Elsőrangú Roryda. Étekezni már 8 órakor lehet. Naponta frissen csapolt részvény-sör. — Jegyek válthatók a pénztárnál, valamint a Békei-féle hirdapiródában és a Pető-féle dohánytőzsdében.

o-o